

СОЦІАЛЬНИЙ ВПЛИВ ОТОЧУЮЧОГО СЕРЕДОВИЩА НА ФОРМУВАННЯ СТАВЛЕННЯ ДО ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Львівський державний університет фізичної культури

В статті визначено та проаналізовано соціальний вплив оточуючого середовища на формування ставлення до фізичної культури дітей дошкільного віку. Виокремлено соціальні фактори впливу на залученість до ФКіС у дітей дошкільного віку.

Ключові слова: фізична культура і спорт у дітей дошкільного віку, соціальне середовище, залученість до рухової активності, ставлення до рухової активності, дошкільний вік.

Одним із важливих соціальних завдань є збереження та зміцнення здоров'я дітей [1]. Основи законодавства по фізичній культурі та спорту, визначають відповідальність громадян за бережливе відношення до свого здоров'я та здоров'я інших членів суспільства.

Виховання дітей набуває властивості спеціально організованої та цілеспрямованої діяльності, яка передбачає всебічний, гармонійний розвиток і здорову особистість.

Однією із складових частин виховання є фізичне виховання. Саме воно здатне дати людині найнеобхідніше – здоров'я, що формується за допомогою спеціальних фізичних вправ, природніх факторів оточуючого середовища та спеціального впливу на свідомість дітей.

Проблемами фізичного виховання дітей дошкільного віку цікавилася багато вітчизняних та зарубіжних дослідників (Е.Вільчковський, Л.Волков, Б.Шиян, Н.Денисенко, М.Зуболій, О.Кириченко та ін.), не зважаючи на це, дане питання не втратило своєї актуальності і сьогодні [2, 3].

Класик української педагогіки С.Ф. Русова стверджувала,

що фізичне виховання дитини - запорука успішного формування її інтелектуальних здібностей, одна з умов становлення особистості. Невід'ємною складовою цілісної і комплексної системи виховання С. Русової є фізичний розвиток дітей дошкільного віку. Щоб сформувати гармонійно розвинену особистість, потрібно знати і розуміти фізичну сутність дитини, її індивідуальність [4, 5].

Проте недостатнім, на нашу думку, є вивчення соціального впливу оточуючого середовища (родини, побуту) на формування відношення до фізичної культури і спорту та фізичний розвиток дошкільнят.

Все це зумовило мету нашого дослідження - вивчення соціального впливу оточуючого середовища на формування відношення до фізичної культури та фізичний розвиток дітей дошкільного віку.

Об'єктом дослідження є діти дошкільного віку.

Предметом дослідження - процес формування позитивного відношення до активної рухової діяльності.

Для досягнення поставленої мети ми використали метод аналізу документів, метод опитування (анкетування та інтерв'ю), елементи математично-статистичної обробки. Дослідження проводились протягом вересня 2014 - лютого 2015 року. Дослідження проводилися на базі д/у № 41 м.Львова в якій існує група, що працює за програмою "Юний олімпієць". У дослідженні взяли участь батьки дошкільнят (у кількості 70 чол.), причому анкету пропонувалось заповнювати окремо матерям, окремо батькам, а також вихователі дитячої установи (у кількості 10 чол.).

Слід зауважити, що в сучасного покоління змінилися життєві цінності та орієнтири. Через соціальну кризу, пониження рівня життя фізична культура тепер займає далеко не перше місце в сім'ї, проте залишились прихильники здорового способу життя та спорту загалом.

Визначальний вплив на розвиток і виховання дитини здійснюють батьки. Саме від них дитина переймає соціальні ролі, копіює їхню модель поведінки, тобто переймає той спосіб життя, який ведуть батьки(рис.1) .

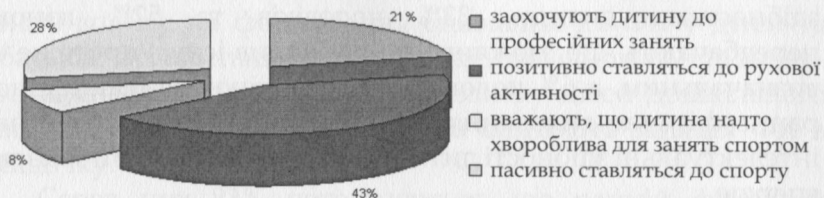

Рис. 1. Ставлення батьків до рухової активності

Ми можемо виділити 21% активних батьків, які займаються спортом багато років, в них активна форма дозвілля, а отже, вони будуть заохочувати свою дитину до професійних занять спортом, і, відповідно, їхня дитина також без заохочень займається спортом, 43% респондентів ходили на спортивні секції в підлітковому віці, позитивно ставляться до спорту і, можливо, саме тому, вони будуть заохочувати свою дитину до рухової активності. Крім того ці батьки займаються зі своєю дитиною, але тільки тоді, коли знають, що вона сама цього хоче.

Проте, серед опитаних виділяється група батьків, в житті яких фізична культура та спорт ніколи не займали чільного місця. Серед цієї категорії батьків 28% респондентів вихідні проводять вдома, ніколи не займаються зі своєю дитиною спортом і не цікавляться її спортивними досягненнями на заняттях ФК у вихователя, а 8% батьків пасивно ставляться до спорту і вважають, що їхня дитина надто хвороблива для будь-яких спортивних занять.

В ході проведення дослідження з'ясувалось, що мама і тато по-різному ставляться до спорту і фізичної культури загалом. За результатами опитування можна стверджувати, що жінки пасивніше відносяться до спорту. Виявилось, що ініціатива у залученні дитини до активних занять ФК та спортом більше належить чоловікам - 64% проти 36%.

В процесі дослідження ми намагалися з'ясувати, як ставляться батьки до теорії позитивного впливу раннього фізичного виховання на інтелектуальні здібності дітей [4]. Так 61% чоловіків та 29% жінок вбачають тісний зв'язок

між раннім фізичним вихованням та інтелектуальними здібностями дитини, 33% чоловіків та 52% жінок передбачають, що, можливо, такий вплив існує, проте не є визначальним, а 6% чоловіків та 38% жінок вважають, що раннє фізичне виховання жодним чином не впливає на інтелектуальні здібності дитини, та чують про такий зв'язок вперше.

В ході дослідження ми спробували також з'ясувати, яким видам спорту батьки надають перевагу. Для цього ми використали питання відкритого типу. Думки розподілились наступним чином. Переважна більшість чоловіків віддали перевагу різним видам одноборств – 59%, на другій позиції ігрові види спорту – 33%, третю позицію зайняли складнокоординаційні види спорту – 7%. Натомість у жінок пріоритети розділилися наступним чином: складно координаційні види спорту – 43%, одноборства – 30%, ігрові види спорту – 26%. Слід зауважити, що позиція батьків щодо пріоритетів у виді спорту залежала від статі дитини.

В ході дослідження ми опитали вихователів, оскільки вони, на нашу думку, також впливають на формування ставлення дітей до ФК. Ми намагалися з'ясувати ставлення вихователів до спорту, але оскільки всі респонденти – жінки, то, на наш погляд, тут також збереглась попередня тенденція (жінки пасивніше ставляться до спорту).

Так, тільки 17% респондентів займаються спортом багато років, більшість опитаних, а саме 49% час від часу займаються певними видами і 34% відповіли, що не мають часу для спорту (рис. 2).

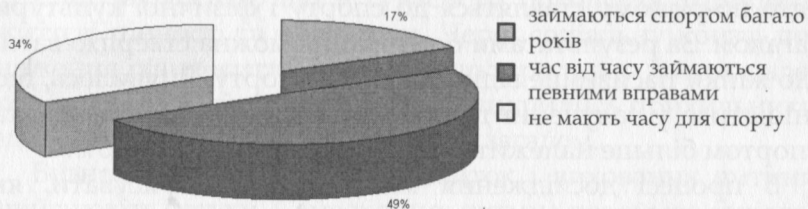

Рис. 2. Ставлення вихователів до рухової активності

Нас цікавила позиція вихователів, як чинників соціального впливу на формування ставлення до ФК у дітей та батьків. Всі опитані нами респонденти відповіли, що знайомі зі специфікою фізичного розвитку дітей дошкільного віку, відповідно вони позитивно оцінюють заняття ФК в садочку.

Серед них 83% погоджуються, що ранній фізичний розвиток позитивно впливає на інтелектуальні здібності дітей, і, відповідно, вбачають зв'язок між заняттями ФК та розумовими здібностями.

Вихователям було також запропоноване питання: "Чи спостерігали Ви зміни у розвитку дітей після тривалих занять ФК?". Відповіді поділились наступним чином: так, 50% - значні зміни; 50% - діти розвиваються відповідно до віку. Слід нагадати, що всі вихователі відповіли, що знайомі зі специфікою розвитку дітей дошкільного віку. Можливо, ця різниця у відповідях пов'язана з суб'єктивною оцінкою самих вихователів, або нетривалим часом впроваджених занять ФК у садочку.

Проте, незважаючи на розбіжності щодо оцінки фізичного стану дітей всі педагоги відповіли, що дітям дуже подобаються заняття ФК.

Отже, проведене нами дослідження дає підстави стверджувати, що серед респондентів спостерігається майже однакова кількість активних і пасивних батьків. Перші з раннього віку займаються спортом, і відповідно їхня дитина росте в середовищі позитивно налаштованому на заняття ФКіС, без заохочень займається спортом. Інші - ставляться до спорту байдуже, і тому в їхньої дитини не формується установка до занять ФКіС в дошкільному віці. На, жаль, слід констатувати, що значна частина мам не володіє інформацією про зв'язок раннього фізичного виховання та інтелектуального розвитку дитини, що вказує на низький рівень поінформованості та культури середовища в якому виховується дитина.

Література:

1. Національна доктрина розвитку освіти // Дошкільне виховання. – 2002. - №7. – с. 4-9.
2. Вільчковський Е.С. Організація рухового режиму дітей 5-7 років у закладах освіти: навч.-метод. посібник / Е.С.Вільчковський, Н.Ф. Денисенко. – Запоріжжя: Диво, 2006. – 228 с.
3. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. - 3-тє вид., стер. - Суми : Університетська книга, 2011. - 428 с.
4. Сергеева В. Ф. Софія Русова про фізичний розвиток дітей дошкільного віку // Педагогіка і психологія. – 1996. – № 2. – с. 146-151.
5. Проскура О. Педагог і діяч // Дошкільне виховання. – 1996. – № 3. – с. 12–13.

Татьяна Курчаба
ЛГУФК

СОЦИАЛЬНОЕ ВЛИЯНИЕ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ НА ФОРМИРОВАНИЕ ОТНОШЕНИЯ К ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЕ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

В статті определено и проанализировано социальное влияние окружающей среды на формирование отношения к физической культуре детей дошкольного возраста. Обозначены социальные факторы влияния на занятие физической культурой и спортом детьми дошкольного возраста.

Ключевые слова: физическая культура и спорт у детей дошкольного возраста, социальная среда, вовлеченность в двигательную активность, отношение к двигательной активности, дошкольный возраст.